

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการท้าววิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชายแดนภาคใต้" นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ของไทย และต่างประเทศ และได้้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลาม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านวิธีสอนและกิจกรรม ด้านสื่อการสอนและด้านการวัดและประเมินผล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

โรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลาม มีลักษณะที่แตกต่างไปจากโรงเรียนธรรมดาทั่วไป กล่าวคือ นอกจากจะสอนตามหลักสูตรวิชาสามัญแล้ว ยังสอนตามหลักสูตรวิชาคำสอนอิสลามอีกด้วย โรงเรียนเอกชนสอนคำสอน วิวัฒนาการมาจาก "ปอเนาะ" ซึ่งเป็นสถานที่สอนวิชาคำสอนอิสลามแต่เพียงอย่างเดียว ในสมัยก่อนความหมายเดิมของคำว่า "ปอเนาะ" มาจากคำว่า "ปอนเต๊ะ" (PONDOK) แปลว่า กระท่อม แต่โดยความเข้าใจทางการศึกษาแล้ว หมายถึง สถานที่สอนและเรียนคำสอนอิสลามโดยเฉพาะปอเนาะที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มเปิดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2442 ผู้สอนในปอเนาะเรียกว่า "โต๊ะครู" ศาราที่ใช้สอนได้แก่ คัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งเป็นทั้งคำสอนของคำสอนและกฎหมายของสังคม โต๊ะครูจะใช้ภาษาในการสอน

นึกคิดของชาวไทยในถิ่นนั้น ๆ ถ้าโต๊ะครูให้ความร่วมมือกับบุคคลเหล่านั้นก็จะเป็นอันตรายร้ายแรงต่อชาติ นอกจากนั้นชาว ไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาเกี่ยวกับเชื้อชาติ คำสั่ง ภาษา และขนบธรรมเนียม เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และส่วนมากมีการศึกษาน้อย เครื่องวัดความเชื่อทางคำสั่งมา จึงตกเป็นเครื่องมือของนักการเมืองเหล่านั้นได้โดยง่าย ดังนั้นในปี พ.ศ. 2501 กระทรวงศึกษาธิการโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีได้เริ่มพัฒนาการศึกษาตามโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค เพื่อดำเนินการให้พอเหมาะมีรูปแบบเหมือนโรงเรียนทั่วไป โดยร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย ได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาในวันที่ 12-17 พฤศจิกายน 2503 เพื่อปรับปรุงปอเนาะในเขตการศึกษา 2 ขึ้นที่สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักรุทศิราชมณฑล รวมทั้งหมด 96 คน มติในที่ประชุมครั้งนี้ เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงปอเนาะ

ต่อมา ในปีพุทธศักราช 2504 รัฐบาลได้วางระเบียบการส่งเสริมปรับปรุงปอเนาะ โดยมีสาระสำคัญคือ

1. ปอเนาะใด มีความสนใจที่จะปรับปรุงกิจการของปอเนาะ ให้ยื่นเรื่องราวขอจดทะเบียนต่อทางราชการ
2. ปอเนาะใด ที่จัดกิจการคืออยู่แล้ว จะได้รับการอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2525 : 34) ในระเบียบ กำหนดให้ปอเนาะที่ปรับปรุงแล้ว จัดการเรียนการสอนในรูปแบบของโรงเรียนโดยจัดตามหลักสูตร ทั้งวิชาคำสั่งาและวิชาสามัญ ทั้งนี้โดยเหตุผลและนโยบายที่จะปลูกฝังความสำนึก ความสำนึกในความเป็นไทยของประชากรที่เป็นชาวไทยมุสลิม และเพื่อให้การจัดการศึกษาของปอเนาะสอดคล้องกับแนวนโยบายของการจัดการศึกษาของชาติอันเป็นส่วนรวม ปอเนาะซึ่งได้ทดลองสอนวิชาสามัญเริ่มจากภาษาไทยกับสังคมศึกษา ก่อน โดยรัฐบาลส่งครูเข้าไปช่วยสอน

ในปี พ.ศ. 2508 คณะรัฐมนตรีเห็นว่า ปอเนาะส่วนมากปรับปรุงอยู่ในสภาพที่ตีพอส้มควรวแล้ว จึงให้ปอเนาะที่จดทะเบียนแล้วแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนคำสั่งาอิสลาม ตามมาตรา 20 (3) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 และได้มีมติเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2509 ห้ามจัดตั้งปอเนาะขึ้นมาใหม่ ส่วนที่จัดตั้งอยู่แล้วให้จดทะเบียน

ให้ถูกต้องภายในวันที่ 15 มิถุนายน 2514 ส่วนโต๊ะครูคนโตที่ประสงค์จะเปิดสถานศึกษาขึ้นใหม่ หลังจากนั้น ก็มีสิทธิยื่นเรื่องราวขอจัดตั้งตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ทุกประการ (มาโนชญ์ พงษ์ภาณุวัตร 2525 : 20)

ตั้งแต่บัดนั้นมา ปอเนาะก็ได้มีสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนคำสอนอิสลามตามดำเนินการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา โดยรัฐให้การอุดหนุนทั้งด้านทางการเงิน ส่งครูไปช่วยสอน และช่วยเหลือทางด้านวัสดุอุปกรณ์โดยตลอด ต่อจากนั้น ได้มีการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติที่ใช้ในการควบคุมและส่งเสริมโรงเรียนเอกชนเพื่อให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป คือ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2518 จนถึงฉบับปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โรงเรียนราษฎร์สอนคำสอนอิสลาม จึงได้เปลี่ยนมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลาม แต่โครงสร้างโดยทั่วไปยังคงเดิม (สมบูรณ์ สุปตภากร 2526 : 48)

ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

โรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะพิเศษไปจากโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป คือ เปิดสอนทั้งหลักสูตรวิชาศาสนาอิสลามและหลักสูตรวิชาสามัญ ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

หลักสูตรวิชาศาสนาอิสลาม แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้คือ

1. หลักสูตรวิชาอิสลามศึกษาตอนต้น (อปีตอาฮียะฮ์) ใช้เวลาเรียน 4 ปี
2. หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวาล์ฮียะฮ์) ใช้เวลาเรียน 3 ปี
3. หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาเวียะฮ์) ใช้เวลาเรียน 3 ปี

หลักสูตรวิชาสามัญ ซึ่งใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งแบ่งกลุ่มวิชาออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มภาษา ได้แก่ วิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2. กลุ่มวิชาคำศัพท์ คณิตคำศัพท์ ไต้แก่ วิชาวิทยาคำศัพท์และคณิตคำศัพท์
3. กลุ่มสังคมศึกษา
4. กลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ ไต้แก่ วิชาพลานามัย ศิลปะศึกษา (ห้กันศิลปะศึกษา)

และดนตรีศึกษา

5. กลุ่มการงานและอาชีพ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนคำสนาอิสลามจะมีข้อแตกต่างในบางรายวิชา ซึ่งปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น กลุ่มวิชาที่มีรายวิชาแตกต่างกัน ไต้แก่ กลุ่มสังคมศึกษา และกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ โดยกลุ่มสังคมศึกษาให้ลดเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธคำสนาลง และให้เรียนวิชาเสริมสังคมศึกษา ซึ่งเป็นรายวิชาเกี่ยวกับคำสนาอิสลามทดแทน คือ คำสนาประวัติ จริยธรรม และหลักการศรัทธา ส่วนกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพให้เรียนการอ่าน อักษรอ่านกำหนดเอง เสนาะ และอันนะฮิดศึกษาแทนวิชาดนตรีศึกษานอกนั้น เรียนตามหลักสูตรปกติ ส่วนวิชาภาษาไทยซึ่งอยู่ในกลุ่มภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ และวิชาเลือกของนักเรียนทุกระดับ ในโรงเรียนเอกชนสอนคำสนาอิสลาม และเป็นวิชาบังคับเพียงวิชาเดียวในกลุ่มนี้ นอกจากนี้ยังมีความสำคัญในการจบการศึกษาของนักเรียนด้วย ดังที่หลักเกณฑ์การจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2520 : 2) กำหนดไว้ข้อหนึ่งว่า "ผู้เรียนจะต้องไต่หน่วยการเรียน ไม่น้ต่ำกว่า 85 หน่วยการเรียน โดยเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร และจะต้องผ่านวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ซึ่งจะต้องว่าจบหลักสูตร"

เมื่อพิจารณาโครงสร้าง จุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทย พุทธศักราช 2521 แล้ว จะเห็นได้ว่า สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ที่ว่า "มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด" (วิญญู สาร 2521 : 351-352) และสนองต่อหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ข้อสอง ที่ระบุไว้ว่า "เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพและเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เด็กวัยรุ่นได้ค้นพบ ความสามารถ ความสนใจและความถนัดเฉพาะตน" (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 3) ดัง จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของหลักสูตรวิชาภาษาไทยมีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก

วิชาบังคับทั้งหมด 6 รายวิชา แต่ละวิชาใช้เวลาเรียน 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค และรับหน่วยการเรียนวิชาละ 2 หน่วยการเรียน โดยนักเรียนจะต้องเรียนเรียงลำดับตั้งแต่ รายวิชาที่ 1 จนถึงรายวิชาที่ 6 ภาคเรียนละรายวิชา และจะต้องได้หน่วยการเรียนครบทั้ง 12 หน่วย จุดประสงค์ของวิชาบังคับระบุไว้ว่า ให้นักเรียนเรียนภาษาไทย เพื่อให้เกิดความงอกงามในการใช้ภาษาตามวัยและศักยภาพ ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษา รู้จักใช้ภาษาอย่างมีศิลปะตามประเพณีและวัฒนธรรม สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานประพันธ์ต่าง ๆ และสามารถสังเกตลักษณะทางภาษา เข้าใจหลักภาษาและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเนื้อหาของวิชาบังคับก็จะสอดคล้องกับจุดประสงค์เหล่านี้ เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นการฝึกทักษะทางภาษา คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทั้งสี่ได้อย่างสัมพันธ์กัน หลักภาษาและวรรณคดี ก็มุ่งให้ผู้เรียนใช้ความสังเกตเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของภาษาไทย งานประพันธ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสนใจ เข้าใจและสามารถนำข้อสังเกตและเนื้อหาไปใช้ในการสื่อสาร ให้ได้ผลมากยิ่งขึ้น จึงจะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน มุ่งให้นักเรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต และในการประกอบอาชีพต่อไป

วิชาเลือก มี 6 รายวิชา แต่ละรายวิชากำหนดให้เรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค โดยนักเรียนจะเลือกเรียนได้ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจและความถนัด ดังนั้น เนื้อหาของวิชาเลือกจะประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษา และช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความต้องการ ความสนใจและความถนัดเฉพาะตน

ด้านวิธีสอนและกิจกรรม

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จะเป็นไปตามหลักการ จุดหมาย และเนื้อหาวิชา ของหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เหมือนโรงเรียนอื่น ๆ ทั่วประเทศ ตามนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งถือเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของรัฐ ได้กำหนดไว้ว่า "รัฐพึงจัดการศึกษาให้

ประยาชนชาวไทยทุกคนสามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดีในการติดต่อทำความเข้าใจกัน" แต่การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูในการที่จะเลือกใช้วิธีสอนแต่ละแบบให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นั้น ดังที่ ลุ่มิตร คุณานุกร (2518 : 136) กล่าวไว้ว่า "การสอนที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ในการสอนที่กำหนดไว้ นั้น ครูควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ ทั้งนี้เพราะในการสอนแต่ละครั้งย่อม ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายหลาย ๆ ประการ จุดมุ่งหมายแต่ละประการจะบรรลุผลสำเร็จ ต้องอาศัยวิธีสอนแต่ละแบบที่เหมาะสม"

ในปี พ.ศ. 2520 พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง (2520 : 93-95) ทำการวิจัย เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า นักเรียนไม่ชอบเรียนภาษาไทย เพราะวิธีสอนของครูไม่น่าสนใจ มักจะใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับการนิเทศ ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 (2525 : 28) ที่พบว่า ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังคงใช้วิธีการสอนแบบเดิม คือ วิธีบรรยาย ครูเป็นศูนย์กลาง โดยนักเรียนเป็นผู้ฟัง และอาจมีการซักถามเล็กน้อย จึงทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะนักเรียนจะรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่สนใจการเรียนนัก เกี่ยวกับเรื่องนี้ ลุ่มิตร เทียรชอบ (2525 : 94) เล่าแนะไว้ว่า "ครูภาษาไทยที่ดีจะต้องรู้จักพลิกแพลงวิธีสอนให้น่าสนใจนอกจากการสอนภาษาไทย ด้วยวิธีบรรยายแล้ว อาจใช้วิธีอื่น ๆ อีก เช่น การอภิปราย การแบ่งกลุ่มทำงาน การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลองและเกมการเล่น เป็นต้น การใช้วิธีที่หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนสนุก สำนานและกระตือรือร้นในการเรียน"

นอกจากรู้จักใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีแล้ว ครูภาษาไทย ก็ควรมีคุณสมบัติดังที่ อัจฉรา ประไพตระกูล (2521 : 83) กล่าวไว้ว่า "ครูสำหรับหลักสูตรใหม่ต้องรู้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิคสมัยใหม่ รู้จักเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา" เพราะการเลือกใช้วิธีสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหา จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก ดังที่ ลุ่มาณิ รุ่งเรืองธรรม (2527 : 1-11) กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ถ้าผู้สอนรู้จักใช้วิธีสอนที่ดี และเหมาะสมแล้ว ย่อมจะทำให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจบทเรียน วิชาการศึกษาที่ครูสอน มีทักษะความชำนาญและ

ทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและแก้ไขปัญหา ตลอดจน
ในการศึกษาเพิ่มเติม

นอกจากนี้ สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน
กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับจุดมุ่งหมายของนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่ง
คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (2516 : 4) กำหนดไว้ว่า "การศึกษาที่พึงประสงค์
จะต้องเป็นการศึกษาที่ เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะและทัศนคติ ให้นักเรียนรู้จักตนเอง
รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ความเข้าใจมาแก้ปัญหา
และเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น โดยกลมกลืนกับธรรมชาติ" ซึ่งการจัดการเรียนการสอน
วิชาภาษาไทยเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายนี้ ก็คือ การส่งเสริมให้นักเรียนเรียนจากกิจกรรมและ
ประสบการณ์ ดังนั้นการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน จึงเน้นการปฏิบัติเพื่อนำไปใช้
ในชีวิตประจำวันมากกว่า เนื้อหาทางวิชาการ กมล ลุดประเสริฐ (2526 : 55) กล่าวถึง
การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรใหม่ไว้ว่า

แม้แต่วิชาภาษาไทยก็ควรที่จะให้นักเรียนปฏิบัติในเชิงภาษาไทย ให้ปฏิบัติจริง
มิใช่ให้นักเรียนรู้เพียงแต่อ่านเข้าไปในหนังสือ แต่ให้นักเรียนอ่านแล้วเอาไปทำ
อะไรต่าง ๆ ... เราจะเห็นว่าหลักสูตรนั้นพยายามที่จะให้เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้
เด็กมีกิจกรรมต่าง ๆ เพราะการที่นักเรียนได้ปฏิบัติ ได้ทำจะเป็นการเสริมสร้าง
นิสัยในการทำงาน

การเรียนโดยการให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงหรือ "เรียนด้วยกิจกรรม" จะทำให้
การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ เพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน รู้จักคิด ค้นคว้า
หาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้มีประสบการณ์ตรง สมองส่วนและสนใจบทเรียนมากขึ้น และเนื่องจาก
วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ซึ่งควรมีการฝึกทักษะทางภาษาอยู่เสมอเพื่อให้คล่องแคล่วดังที่ จีรภา
สมบัติเลิศเกียรติ (2528 : 4) เสนอแนะไว้ว่า การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ทักษะทางภาษา
ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อเปิด
โอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทั้งสี่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ในค่านิยมที่ดี และหลักภาษาให้
ครบถ้วน

กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้นอกชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทาง
ภาษา สุนทรียภาพ เพลิดเพลินและเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ในการจัดกิจกรรม ครูสามารถจัด
ได้ทั้งในการนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน และการสรุปบทเรียน และควรจัดให้สัมพันธ์กับเนื้อหา
และจุดประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดด้วย ชูลี ชัยวาลกิจ (2526 : 74) เสนอแนะเกี่ยวกับ
หลักการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนว่าควรคำนึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ครูควรวางโครงการและเตรียมแผนงานไว้ล่วงหน้าก่อนเปิดภาคเรียนใหม่
2. การจัดกิจกรรม ควรจัดให้ครบทุกด้าน ได้แก่ การใช้ภาษา หลักภาษา
และวรรณคดี
3. กิจกรรมที่สอดคล้องกับบทเรียนและเหมาะสมกับวัย จะมีประโยชน์และ
น่าสนใจสำหรับนักเรียน
4. ครูต้องคำนึงถึงเวลา โอกาส อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ และบุคลากร
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง
6. แจกจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทราบทุกครั้ง
7. รีบแก้ไขปัญหาทุกอย่างให้ผ่านไปด้วยความราบรื่น
8. ควรจัดกิจกรรมแบบทักษะสัมพันธ์ คือ ให้ความสัมพันธ์เกี่ยวกับทักษะทั้งสี่
ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เช่น

8.1 ให้นักเรียนดูภาพและแต่งความเรียงหรือบทกลอนสั้น ๆ จาก
จินตนาการที่ได้จากการดู แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่ออ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง ทุกคนในกลุ่ม
ช่วยกันเลือกสำนวนที่ประทับใจมากที่สุดมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟังห้องฟังอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นก็มีการ
สัมภาษณ์ผู้เขียนในด้านต่าง ๆ

8.2 ให้นักเรียนช่วยกันเรียบเรียงบทละครจากแบบเรียนที่อ่านขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้แสดงละครให้เพื่อนนักเรียนอื่นได้ชม เมื่อแสดงจบแล้วให้นักเรียนวิจารณ์บทบาทของตัวละครหรือเหตุการณ์ตอนที่เล่นนั้น โดยการพูดหรือการเขียนอย่างใดอย่างหนึ่ง

8.3 ให้นักเรียนฟังข่าวจากเครื่องบันทึกเสียง แล้วเขียนย่อความ สรุปใจความที่ได้จากการฟัง จากนั้นจึงออกมาอ่านให้เพื่อน ๆ ในชั้นฟัง และทุกคนช่วยกันพูดแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาของข่าวนั้น ๆ

ส่วนกิจกรรมนอกชั้นเรียน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย เป็นการคัดเลือกเสริมการเรียนการสอนในชั้นให้ดีขึ้น สุกครี เพียรชอบ และสำยใจ อินทร์พรชัย (2523 : 196) กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียน ไม่มีคะแนน นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมโดยความสมัครใจ กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้น อาจจัดในรูปของชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมวรรณศิลป์ ชุมนุมวาทกรรมหรือกิจกรรมเฉพาะอย่างตามโอกาสอันควรก็ได้

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 177) เสนอแนะไว้ว่า การคัดเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทยที่ไม่ประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงหลักสำคัญดังนี้

1. ความคิดริเริ่มที่จะจัดควรมาจากตัวนักเรียนเอง ครูภาษาไทยอาจทำหน้าที่เป็นเพียงผู้แนะหรือชี้แนะทางเท่านั้น โดยโรงเรียนจัดครูที่ปรึกษาหน่วยกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจดีว่า มีวิธีอย่างไร จะจัดอย่างไร มีความมุ่งหมายและค่าเงินการอย่างไร

2. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั่วกัน และเท่าเทียมกันมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

3. การคัดเลือกกิจกรรมควรมีโครงการหรือมีแผนเอาไว้ และควรเลือกที่เหมาะสมซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างดี และควรจัดให้มีขึ้นโดยสม่ำเสมอ

4. นักเรียนที่จะเข้ากิจกรรมควรให้เป็นไปตามแบบประชาธิปไตยและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมต้องไม่ได้รับสิทธิพิเศษใด ๆ เช่น ไม่ต้องเข้าเรียน เพื่อไปร่วมกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ลุจริต เพียรชอบ (2522 : 101)

กล่าวไว้ว่า อาจจัดได้เป็นหลายรูปแบบดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่ครูภาษาไทยกับนักเรียนร่วมกันจัดขึ้นนอกเวลาเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น เมื่อเรียนทักษะการพูดในชั้นเรียน แต่เวลาน้อยไม่สามรถฝึกให้นักเรียนได้พูดเล่าเรื่อง อธิบายหรือประยุมกลุ่มย่อยได้อย่างทั่วถึง ก็มาฝึกเพิ่มเติมนอกเวลาหรือเมื่อเรียนวรรณคดีในชั้นเรียนแล้ว นอกชั้นเรียนก็อาจมีการแสดงบทบาทสมมติ แสดงละคร ร้องเพลงประกอบดนตรีไทยนอกเวลาเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในรสวรรณคดีดียิ่งขึ้น

2. กลุ่มผู้สนใจภาษาไทยจัดกิจกรรมทางด้านภาษาไทยขึ้นเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว ตามที่สมาชิกเห็นสมควรให้จัดขึ้น อาจจะเป็นกิจกรรมทางด้านการใช้ภาษา หลักภาษาหรือวรรณคดีก็ได้

ด้านสื่อการสอน

จากการนิเทศติดตามผลของสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 (สำนักงานศึกษาธิการ เขต 2 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมส่งเสริมศึกษา 2525 : 32) พบว่า ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน ถ้ามีบ้าง ก็เก็บใส่ตู้อย่างเรียบร้อย ไม่ค่อยนำออกมาใช้ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูไม่ค่อยสนใจในการใช้สื่อการสอนนั้น อาจเป็นเพราะว่าสื่อการสอนบางอย่างที่โรงเรียนจัดหาให้ไม่ค่อยมีคุณภาพ เนื่องจากโรงเรียนประเภทนี้ ไม่ค่อยมีเงินเพื่อสั่งซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าทางราชการได้ให้ความอุดหนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ แต่งบประมาณที่ให้การอุดหนุนในแต่ละปีมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนโรงเรียน ประกอบกับโรงเรียนประเภทนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนหรือเก็บเป็นจำนวนน้อยในอัตราปีละไม่เกิน 200 บาท โรงเรียนจึงไม่มีเงินพอที่จะสั่งซื้อสื่อการสอนที่มีคุณภาพได้ และบางโรงเรียนก็แทบจะไม่มีสื่อการสอนเลย ครูจึงจำเป็นต้องสอนโดยไม่มีสื่อการสอนประกอบ แต่ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ยังเห็นความสำคัญของสื่อการสอนมาก ซึ่งสังเกตได้จาก ผลการวิจัยของอดุลย์ ดีอ๊ะ (2528 : 71-72) ที่พบว่า ความต้องการของผู้บริหารและครูด้านสื่อการสอน ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ต้องการให้มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนแก่ครูอย่างเพียงพอ ต้องการให้สำนักงานศึกษาธิการ เขตการศึกษา 2 เป็นศูนย์กลางบริการสื่อการสอนแก่โรงเรียน และต้องการให้จัดวิทยากรมาสาธิตวิธีใช้และการใช้

อุปกรณ์การสอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนประเภทนี้ยังขาดแคลนสื่อการสอนเป็นอันมาก ผู้บริหารและครูไม่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะจัดทำสื่อการสอนขึ้นใช้เอง และไม่มีงบประมาณ จึงต้องการได้รับความช่วยเหลือในการจัดทำและให้งบประมาณ รวมทั้งจัดหาสื่อการสอนให้โรงเรียนในระดับมาก การที่โรงเรียนประเภทนี้ยังขาดแคลนสื่อการสอนและครูไม่สามารจัดทำสื่อการสอนขึ้นใช้เองได้ เป็นสิ่งที่ควรได้รับการแก้ไข เพราะสื่อการสอนเป็นส่วนประกอบสำคัญของระบบการเรียนการสอน สื่อการสอนจะทำให้ให้นักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น และประหยัดเวลาในการสอน เพราะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจได้เร็วขึ้น ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ สัมผัสบทเรียน และสนุกสนานในการเรียน และช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพขึ้น ดังที่อิพร ศรัยมก (2523 : 66-67) กล่าวไว้ว่า

1. สื่อการสอนจะกระตุ้นความสนใจ ให้ผู้เรียนรู้สึกอยากเรียน ผู้เรียนจะเกิดความสนใจ ตั้งใจฟังอย่างจดจ่อด้วยความอยากรู้อยากเห็น
 2. สื่อการสอนจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เพราะสามารถแปลงนามธรรม ทำให้ประหยัดเวลาของผู้สอนไปได้มาก
 3. สื่อการสอนสามารถเอาชนะเวลา สถานที่และระยะทางได้ กล่าวคือ สื่อการสอนสามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตนานหลายสิบปี กลับมาให้ชมในปัจจุบัน
 4. สื่อการสอนย่อขนาดของวัสดุ ที่ใหญ่เกินกว่าจะนำสิ่งของจริง ๆ มาประกอบการสอนได้
 5. สื่อการสอนทำให้ให้นักเรียนจดจำสิ่งที่ควรจดจำไว้ได้นานมาก
 6. สื่อการสอนจะมีส่วนเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรคของผู้เรียน
- อย่างไร้

การนำสื่อการสอนมาใช้นั้น ครูสามารถนำมาใช้ในทุกระดับชั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน การอธิบาย การสรุปบทเรียนและการวัดผล แต่การเลือกใช้สื่อการสอนจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้สื่อการสอนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากที่สุด โดยพิจารณาวัตถุประสงค์ในการใช้ว่า ใช้เพื่ออะไร และแนวทางการจัดการศึกษาปัจจุบัน

จะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนด้วย ดังนั้นครูจึงควรศึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอนที่จะนำมาใช้ ศึกษาวิธีใช้ให้เข้าใจเพื่อแนะนำนักเรียนต่อไป เกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อการสอน ลู่จริต เพียรชอบ และสำนึก อิศารัทธิ (2523 : 221) กล่าวว่าควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. สื่อการสอนนั้นต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับ เรื่องที่จะสอน ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. สื่อการสอนนั้นต้องเหมาะสมกับระดับอายุและสติปัญญาของนักเรียน
3. สื่อการสอนนั้นจะต้องเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน
4. สื่อการสอนนั้นจะมีลักษณะที่ชวนให้นักเรียนสนใจ
5. สื่อการสอนนั้นต้องช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชานั้น ๆ
6. สื่อการสอนต้องช่วยประหยัดเวลา คือ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วและเข้าใจได้ดีขึ้น
7. สื่อการสอนที่ครูจะใช้ นั้น จะต้องเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย ครูก็สามารถทำขึ้นใช้เองได้ หรืออาจจะให้นักเรียนช่วยทำขึ้นได้
8. สื่อการสอนที่ดีนั้น จะช่วยให้มันหันที่ง่าย ถูกต้อง ชัดเจน ไม่ซับซ้อน
9. สื่อการสอนนั้น จะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น

เกิดทักษะเพิ่มขึ้น และทำให้ลูกหลานเพลิดเพลินในการเรียน

10. สื่อการสอนนั้นต้องไม่แพงเกินไป และสามารถไปประโยชน์ได้คุ้มค่า

ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการศึกษาพบว่า มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพราะผลที่ได้จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครู และนักการศึกษา เพื่อปรับปรุงการสอน การแนะแนว การประเมินผลหลักสูตรและแบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนระบบบริหารทั่วไปของโรงเรียน และยังช่วยให้ปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการศึกษาระบบการเรียนการสอน เนื่องจากจุดมุ่งหมายสำคัญของการสอน คือ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงปรารถนา

และการที่ผู้สอนจะทราบว่า ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพียงไรก็ต้องอาศัยการวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งจะทำให้ครูสามารถทราบว่า นักเรียนมีความสามารถเพียงไร และครูก็จะได้ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 นับได้ว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุด เพราะนอกจากจะทำาการสอนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่วัดผลการเรียนของนักเรียนอีกด้วย แต่ก็นับว่าเป็นผลดีเพราะเป็นไปตามหลักการของกระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 13) ที่ว่า "ผู้สอนควรประเมินผลเอง"

การวัดและประเมินผลในโรงเรียนเอกชนสอนคำสอนอิสลามนั้น เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (กรมวิद्याการ 2525 : 23) ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า การประเมินผลการเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนโดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนโดยจะประเมินผลเป็นรายวิชา และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้อของรายวิชานั้น ๆ มีการประเมินผลทั้งปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งวิชัย ราชบุรีศิริ (2522 : 75) ได้ให้รายละเอียดของการประเมินผลทั้ง 2 ประเภทว่า การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนนั้น เพื่อทราบความรู้ความสามารถของผู้เรียน ตามจุดประสงค์การลุ่มที่กำหนดให้ ขณะที่สอน ครูจะประเมินผลควบคู่ไปด้วย ส่วนการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการวัดผลปลายปี เพื่อพิจารณาแนวทางในการให้สอบได้หรือสอบตก ส่วนแนวทางการวัดประเมินผล การเรียนการสอน ให้เป็นไปตามที่หนังสือแนวทางการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (กรมวิद्याการ 2521 : 2-9) กล่าวไว้ว่า เมื่อครูสอนบทเรียนไปได้แต่ละบท ก็ควรจะประเมินผลเพื่อดูว่านักเรียนจะมีความรู้ไปแค่ไหน เพียงไร แล้วสอบซ้ำทบทวนในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ และจะต้องวัดผลเป็นระยะ ๆ โดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอน เช่น ทุกสัปดาห์ เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงการเรียนการสอนและจะช่วยให้นักเรียนเอาใจใส่การเรียน และจัดการเรียนการสอนแก่ตัวและเรียนซ้ำของนักเรียนเมื่อถึงสัปดาห์สุดท้ายของบทเรียนจะต้องทำาการวัดและประเมินผลเป็นครั้งสุดท้ายแล้วตัดสินว่า นักเรียนจะผ่านรายวิชานั้นหรือไม่ ถ้าไม่ผ่านจะต้องแก้ตัวให้เสร็จภายใน 2 สัปดาห์ ของการเรียนในภาคต่อไป ในกาารวัดและประเมินผลปลายปีนั้น การให้ระดับคะแนนกำหนดเป็นตัวเลขมี 5 ระดับดังนี้

- 4 หมายถึง ผลการเรียนรู้ในระดับสูงมาก
- 3 หมายถึง ผลการเรียนรู้ในระดับสูง
- 2 หมายถึง ผลการเรียนรู้ในระดับมาก
- 1 หมายถึง ผลการเรียนรู้ในระดับต่ำ
- 0 หมายถึง ผลการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทย ลุ่มจิต เพียรชอบ และสำนึก
อินทรมพรรย (2523 : 235-241) ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากการเรียนการสอนภาษาไทยมี
กระบวนการเรียนรู้ที่ค่อนข้างซับซ้อน การวัดและประเมินผลจึงต้องทำที่หลายด้าน และควร
วางวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าจะวัดอะไรบ้าง เช่น วัดความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้
การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล ฯลฯ และใช้วิธีการหลายวิธีเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
เช่น การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ การอภิปราย การทำแบบทดสอบ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยให้
ผู้สอนได้ทราบพัฒนาการหรือสัมฤทธิ์ผลของการเรียนของนักเรียนที่ตนเองสอนได้โดยละเอียด ใน
ขณะเดียวกันก็ได้ทราบถึงความสามารถและข้อบกพร่องในการสอนของตนเอง สามารถปรับปรุง
แก้ไขสมรรถภาพในการสอนให้ดีขึ้น

การวัดและประเมินผล นับว่าเป็นสิ่งสำคัญและสัมพันธ์กับระบบการศึกษา
อย่างใกล้ชิดและเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงสมควรที่ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้มี
หน้าที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลของนักเรียนโดยตรง จะได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้
และพยายามหาความรู้ตลอดจนทำความเข้าใจในการวัดและประเมินผลให้ดีที่สุด เพื่อจะสามารถ
วัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนเอกชน
สอนคำสมาธิสละมโดยตรงนั้น ยังไม่มีผู้ใดทำไว้เลย แต่งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอน
คำสมาธิสละมและการเรียนการสอนภาษาไทยในต่าง ๆ คือ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา

ด้านวิธีสอนและกิจกรรม ด้านสื่อการสอน และตำราการวัดและประเมินผล ได้มีผู้วิจัยบ้าง ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

ประภิก ประจวบฉนิภ (2516 : 200-209) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งเสริมพอ เนาะให้เป็นโรงเรียนราชฎร์สอนคำสอนอิสลาม โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 บท ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่นับถือคำสอนอิสลาม ทำให้มีชนบธรรมนิยมประเพณี ภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งนับถือคำสอนพุทธ ความแตกต่างทางศาสนา ทำให้เกิดปัญหาทางการปกครองและการเมือง ประชาชนนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในพอ เนาะ
2. พอ เนาะจะมีโต๊ะครู เป็นผู้ดำเนินการสอน ไม่มีกำหนดเวลาเรียนที่แน่นอนไม่มีหลักสูตร สอนวิชาคำสอนอิสลามเพียงอย่างเดียว โต๊ะครูมีบทบาทในการเรียนการสอนมาก พอ เนาะมักถูกใช้เป็นที่รวมทางการเมือง ซึ่งเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ
3. รัฐบาลวางโครงการพัฒนาการศึกษาทั่วประเทศ เพื่อปรับปรุงพอ เนาะ ให้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบของโรงเรียน โดยให้ลดทะเบียนและให้การสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์เป็นอันมาก ต่อมาได้จัดทำโครงการปรับปรุงสิ่งเสริมพอ เนาะให้เป็นโรงเรียนราชฎร์ด้วย ผู้รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. รัฐบาลจะต้องเร่งรัดพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ถูกต้อง เพื่อเสริมสร้างทัศนคติในความเป็นไทย ให้ชาวไทยมุสลิมมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนอิสลามอย่างถูกต้อง สามารถอยู่ร่วมกันกับชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่นได้ โดยไม่รังเกียจ และมีความรู้ในการประกอบอาชีพ เพื่อความมั่นคงของครอบครัวและชุมชนอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอื่น ๆ ต่อไป

วิทยา บุญสม (2520 : 119-123) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานของโรงเรียนราชฎร์สอนคำสอนอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่งแบบสอบถามไปยังประชากร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารภายนอกโรงเรียน กลุ่มครูใหญ่และกลุ่มครูผู้สอน จำนวน 327 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีแบบเปรียบเทียบเป็นร้อยละและมีมิติเลขคณิต ผลการศึกษาพบว่า ใน การบริหารงานนั้น ทางโรงเรียนจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ 2497 และ ครูวิชาล่ามัญญเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านวิชาการ เนื่องจากเจ้าของหรือครูใหญ่ยังไม่เข้าใจระเบียบ การศึกษาด้านการศึกษาของทางราชการและใช้ภาษาไทยได้ไม่ดีนัก ในการปฏิบัติงานการบริหารงาน การศึกษานั้น ศักยภาพที่สำคัญได้ดังนี้ คือ งานบริหารงานบุคลากรเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คืองานด้านธุรการ การเงินและการบริหาร อันดับที่สำคัญคือ งานด้านวิชาการ งานด้านกิจกรรม หน้าเรียนเป็นอันดับที่สี่ งานอันดับสุดท้ายคือ งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

บุษรินทร์ พ้ารัมย์ขาว (2521 : 65-68) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอน ในการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถาม ไปยังผู้บริหารและครูภาษาไทยจำนวน 300 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ มีมิติเลขคณิต ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าอัตราส่วนวิกฤต ผลการวิจัยพบว่า สื่อการสอนที่มีมากที่สุด ใน โรงเรียนคือ กระดาษคำ หนังสืออ้างอิงประกอบบทเรียน หนังสือพิมพ์ วารสารและรูปภาพ ต่าง ๆ ส่วนแหล่งที่ได้สื่อการสอนมานั้น ผู้บริหารเห็นว่า ครูภาษาไทยได้สื่อการสอนมาจากการทำชั้นใช้หรือผู้อื่นช่วยหามากที่สุด ส่วนผู้สอนตอบว่า ได้สื่อการสอนมาจากการใช้ของส่วนตัว หรือซื้อหามาเองมากที่สุด ด้านการใช้สื่อการสอน ผู้บริหารต้องการหนังสืออ้างอิงประกอบบทเรียน หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ส่วนผู้สอนต้องการหนังสืออ้างอิงประกอบบทเรียนมากที่สุด ส่วนความต้องการ ที่จะได้รับบริการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้บริหารต้องการให้มีการจัด สัมมนาเรื่องการใช้สื่อการสอนมากที่สุด ส่วนผู้สอนต้องการให้จัดตั้งศูนย์วัสดุอุปกรณ์การศึกษา มากขึ้น ด้านปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนนั้น ผู้บริการเห็นว่าผู้สอนภาษาไทยมี ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเตรียมและจัดหาสื่อการสอนมาใช้มากที่สุด ตัวผู้สอนเองเห็นว่าปัญหาและ อุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ การขาดงบประมาณส่วนตัว ในการจัดซื้อสื่อ การสอนและทางโรงเรียน มีสื่อการสอนจำกัด รวมทั้งสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมต่อการใช้สื่อการสอนด้วย

เปรมจิต บุตรธิดา (2524 : 202-217) ทำการวิจัยเรื่อง การสอนภาษาไทย ในโรงเรียนราษฎร์สอนคำสอนอิสลาม เขตการศึกษา 2 โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอน ภาษาไทยหลักผู้ตรการศึกษานักใหญ่แบบเปิด เล่มี่ระดับ 3 จำนวน 138 คน วิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาภาษาไทย ครูภาษาไทยจึงไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหารในการจัดกิจกรรมและการเปิดโอกาสการศึกษา ครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนมากเกินไป และยังคงทำงานในหน้าที่อื่นอีก เช่น งานด้านธุรการ ส่วนด้านความมุ่งหมายของหลักสูตรพบว่า กว้างและยุ่งจนเกินไป ครูไม่มีการประเมินผล ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร แบบเรียนและคู่มือครู เนื้อหาเยิ่นเย้อ วิธการสอนที่ใช้มากคือ การบรรยายเนื้อหาตามแบบเรียนมีการคัดเกม ละครน้อยมาก เพราะครูไม่มีความรู้ เรื่องวิธีสอน กิจกรรมและเอาرای จูปกรณ์

สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2525 : 95-101) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาไทยและผู้บริหารเกี่ยวกับใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยส่งแบบสอบถามไปยัง ผู้บริหารและครูภาษาไทยจำนวน 145 คน และครูภาษาไทยจำนวน 141 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า ในด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้บริหารเห็นด้วยในระดับมากกว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทยสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นพื้นฐานและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต มีความสอดคล้อง ระหว่างจุดประสงค์วิชาบังคับ วิชาเลือกกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทย

ด้านโครงสร้างและเนื้อหาวิชา ครูผู้สอนและผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับการที่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับและเห็นด้วยในการแบ่งเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก ความเหมาะสมของเวลาเรียน การกำหนดหนังสือ ให้เลือกอ่าน ส่วนเนื้อหาเห็นด้วยว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาวิชาบังคับเหมาะสมกับวัยและความพร้อมของนักเรียน ส่วนเนื้อหาวิชาเลือกเป็นประโยชน์กับนักเรียนมาก

ด้านการเรียนการสอน ครูผู้สอนและผู้บริหารเห็นด้วยในระดับมากในการสอนภาษาไทยโดยการสัมพันธ์ทักษะ และวิธีสอนที่เห็นว่าเหมาะสมมากที่สุดคือ วิธีสอนแบบฝึกทักษะ แบ่งกลุ่มค้นคว้า การแสดงบทบาทสมมติ ส่วนวิธีสอนที่เห็นว่าเหมาะสมน้อยคือ วิธีบรรยาย

งานวิจัยต่างประเทศ

เลียมารด์ เฟรดเดอริก พรอคเตอร์ (Leonard Frederick Proctor 1983 : 1306A-1307A) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนของนักศึกษาครู วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาครู ความสามารถในการใช้สื่อการสอนเพื่อให้สัมฤทธิ์ผล และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อการสอน โดยผู้วิจัยศึกษาจากตัวอย่างประชากร ที่เป็นนักศึกษาครู ที่จะออกฝึกสอนระหว่างภาคปีการศึกษา 1983 โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาจากบันทึก การสอนซึ่งนักศึกษาครูใช้ในการสอน ผลการศึกษาพบว่า ทุก ๆ 10 บทเรียน ที่นักศึกษาครูสอนนั้น จำนวน 6 บทเรียนไม่ได้ใช้สื่อการสอนเลย อีก 3 บทเรียนสอนโดยไม่มีคู่มือใด ๆ ส่วนอีก 1 บทเรียน สอนโดยใช้สื่อการสอนประกอบ ซึ่งสามารถช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจ และสนใจบทเรียนยิ่งขึ้น ในกรณีที่ไม่ใช้สื่อการสอนเลยจะทำให้การสอนไม่ประสบผลสำเร็จ

พาร์วิน ราบี (Parvin Rabie 1975 : 3095-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการ ปรับปรุงวิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในโรงเรียนของประเทศไทย โดยมียุทธศาสตร์ เพื่อบรรยายว่า โสภคภัณฑ์หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีประโยชน์มากในการพัฒนาการสอนภาษา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สองในประเทศไทย ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ถึงแม้ว่านักเรียนจะเรียนวิชาภาษาอังกฤษมานาน แต่ก็ไม่สามารถใช้ ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร กับเจ้าของภาษาให้เข้าใจกันได้ สาเหตุหนึ่ง เนื่องมาจากการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก คือ โสภคภัณฑ์ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพราะ ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงและราคาแพงเกินกว่าจะนำมาใช้ในโรงเรียนได้ ผู้ศึกษาเห็นว่า โสภคภัณฑ์หรือวัสดุอุปกรณ์ จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาได้ผลดีแต่จะมากหรือน้อย เพียงไร ต้องขึ้นกับผู้ใช้จ่ายด้วยว่า จะใช้หรือไม่ หรือใช้ได้เหมาะสมเพียงไร

นิทซ่า ลลาโด แบร์ริโอส (Nitza Llado-Berrios 1979 : 7321-A) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับภาษาและความหมายในการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สองในประเทศเปอร์โตริโก" โดยใช้แบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติ ของนักเรียนในประเทศเปอร์โตริโก ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ถึงแม้ว่านักเรียนชาวเปอร์โตริโก จะเรียนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา แต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากขาดสื่อการเรียนหรือสิ่งแวดลอมที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนภาษาได้ดีพอ ทัศนคติ

ของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในเมืองหรือนอกเมืองที่มีต่อภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน ต่างก็เห็นว่า การเรียนภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับภาระสอนของครู เวลา และความอดทน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย